

«РІДНА МОВА»

— науково-популярний місячник. Видавали 1933—39 у Варшаві. Редактор — І. Огієнко (див. [Іларіон](#)). Журнал редагували у Варшаві, друкували у Жовкві (нині Львівська обл.) і поширювали в усьому вільному світі. Серед дописувачів — [Б. Кобилянський](#), [Я. Рудницький](#), [Я. Гординський](#), [А. Чайковський](#), [І. Коровицький](#), [І. Крип'якевич](#). З-поміж широкого розмаїття рубрик, безсистемності подачі публікацій поступово вимальовувалася головна лінія часопису, спрямована на реалізацію висунутого І. Огієнком гасла — «Для одного народу — одна літературна мова, один правопис». Зі сторінок журналу цілеспрямовано й аргументовано пропагували рідномовні обов'язки українців, незалежно від того, в якому державному утворенні вони перебували. Суть їх зводилася до двох основних засад: українська літературна мова мусить бути одна; вона мусить бути соборна для всіх українських гілок. На початку суто філологічне гасло «Для одного народу — одна літературна мова, один правопис» поступово ставало одним із засобів утвердження й здійснення ідеї національної соборності, об'єднання української нації. Під впливом публікацій часопису низка україномовних періодичних друкованих органів, передусім Галичини, поступово переходили на загальноукраїнський літературний правопис. Зініційоване часописом активне створення на місцях «Гуртків плекання рідної мови» сприяло пробудженню зацікавленості українців вивчати

свою мову, знати її історію.

Авторами часопису створена унікальна «Бібліографія української мовознавчої бібліографії», практичне значення якої й сьогодні важко переоцінити. У доробку авторів часопису — зібраний в усіх регіонах України величезний матеріал для створення різноманітних термінологічних словників, а також словників місцевих говірок. Завдяки систематичним публікаціям кращих зразків українського красного письменства читачі Галичини й діаспори мали можливість знайомитися як із творами української класики, так і новинками поточного літературного процесу в Україні. З маркою заснованої при часопису «Бібліотеки "Рідної мови"» вийшло друком чимало підручників, довідників, самовчителів української мови. Редакція журналу підтримувала тісні творчі контакти з провідними науковими центрами Європи, обмінюючись виданнями, поширюючи таким чином інформацію про українське мовознавство й літературознавство. Через багато років після закриття німецькою владою «Р. м.», вже на канадській землі, оцінюючи роль цього часопису в національному пробудженні українців і свою роль у його творенні, І. Огієнко наголосив: «Сьогодні, оглядаючись на цей тяжкий тернистий шлях "Р. м.", спокійно можна сказати: зроблено все, що було в силі людській, щоб чесно й достойно стояти на сторожі слова. Працю докінчить наступне покоління».

Рекомендована література

1. Тимошик М. Часопис І. Огієнка «Рідна мова» в боротьбі за мовне об'єднання нації // Велетень науки: Наук. зб. К., 1997. Вип. 2;
2. Іваник М. Мова творів красного письменства в оцінці І. Огієнка (за матеріалами часопису «Рідна мова») // Українська періодика: історія і сучасність. Л., 2000.

[М. С. Тимошик](#)

Бібліографічний опис:

Рідна мова / М. С. Тимошик // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-891595>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).